

Urtės Šegždavičiūtės

Lietuvių kalbos pamokos planas

Psichologinis ir filosofinis Fausto ir Vagnerio paveikslas

KLASĖ: 11

PAMOKOS TIPAS: Naujų žinių įsisavinimas

PAMOKOS TEMA: Psichologinis ir filosofinis Fausto ir Vagnerio paveikslas

PAMOKOS PROBLEMA: Kokie mokslininkų Fausto ir Vagnerio tipažų skirtumai? Ar mokslas gali padaryti žmogų laimingą? Ar galime savyje atpažinti tiek Faustišką, tiek Vagnerišką charakterį?

PAMOKOS TIKSLAI:

1. Išskleisti psichologinį Fausto ir Vagnerio paveikslą;
2. Išryškinti kūrinyje esančias filosofines problemas;
3. Parodyti problematikos aktualumą šiais laikais.

METODAI: dėstymas, individualus darbas, žaidybinis testas, darbas grupėse, skaitymas, darbas raštu, teksto analizė, klausinėjimas, diskusija.

PRIEMONĖS: literatūros tekstas, rašiklis, popierius, sąsiuviniai, lapai su paruoštomis užduotimis, mokytojo užrašai.

LITERATŪRA:

Kanišauskaite, M. Mikalajūnas, E. Patiejūnienė, N. Šervenikaitė, S. Žukas, *Literatūros vadovėlis 11 kl. (1 dalis)*, Vilnius: Baltos lankos, 2011

http://www.mosedis.lt/attachments/File/Naujienos/E-Chrestomatija_11-12_kl.pdf

PAMOKOS EIGA

Pamokos pradžioje pateikiama savotiška intriga, kurios tikslas sudominti ir įtraukti mokinius į neįprastą pamokos formatą.

Pasakoma, jog ši literatūros pamoka veikiau bus psichologijos pamoka. Visi susirinkusieji mokiniai išties yra kvalifikuoti psichologai, kurie į savo psichologo kabinetą turės priimti du pacientus: Faustą ir Vagnerį. Pamokos tikslas: pažinti šiuos pacientus, susidaryti kuo pilnesnį jų psichologinį paveikslą.

8 min. individualiam darbui. Teksto analizavimas. Padalinami popieriaus lapai, kuriuose pateiktos citatos iš kūrinio „Faustas“ reikiamos ištraukos (priedas nr. 1). Pirmoji citatų dalis atskleidžia Vagnerio paveikslą, antroji – Fausto. Citatos pristatomos kaip galimybė įsivaizduoti tai esant gyvais pacientų pasisakymais, atskleidžiančiais jų požiūrį į gyvenimą, tam tikrą filosofiją. Savais žodžiais mokiniai turi parašyti, ką kiekviena citata atskleidžia.

8 min. aptarimui. Klausinėjimas. Mokytojas pasako, kad, nors informacija apie pacientus yra konfidenciali, tačiau, kadangi visi esame kolegos, galime pasidalinti įžvalgomis.

Išklausinėjamos „diagnozės“, pastebėjimai. Siekiant patikrinti sąmoningumą, gebėjimą pagrįsti, kartais prašoma tam tikrą įžvalgą aptarti remiantis duotąja citata. Sudėtingesnių atvejų atsakymus paskaito du-trys mokiniai tam, kad būtų skirtingesni variantai ir tie, kurie kažko nepastebėjo – galėtų papildyti savo užrašus.

5 min. individualiam darbui. Žaismingas psichologinis testas. Mokytojas padėkoja už malonų darbą su tokiais kvalifikuotais specialistais ir Mokiniais išdalinamas psichologinis asmenybės

tipo testas „Faustas ar Vagneris?“ (priedas nr. 2), pristatant, kad dabar jie patys bus pacientais. Mokiniai išsprendžia testą, kurio klausimai šiuolaikiški, aktualūs, o atsakymai primena bulvarinių skaitalų psichologinių testų rezultatus. Visgi gautojo tipo (Fausto, Vagnerio arba abiejų) rezultatai žaismingu būdu pagilina suvokimą arba leidžia pakartoti Fausto ir Vagnerio paveikslų ypatumus.

7 min. individualiam darbui. Apibendrinimas. Remiantis gauta bei drauge prieita informacija mokiniai sąsiuvinyje padaro „įrašus apie pacientus“, t.y. atskirai aprašo Fausto ir Vagnerio psichologinį paveikslą.

3 min. pasidalinimui. T.y. vienas-du mokiniai perskaito savo sąsiuvinyje pasirašytą Fausto ir Vagnerio psichologinį paveikslą.

8 min. diskusijai. Mokiniai susiskirsto po 3-4 į grupes pagal sėdimas vietas (jog neužtruktų su naujais persėdimais) ir prašoma padiskutuoti klausimu: „Ar mokslas daro žmogų laimingą?“. Prašoma pamąstyti apie jų pačių patirtį: mokslo pažangos plusus ir minusus (medicina? Technologijos?), kuriuos patys patiria; mokslo galimus plusus ir minusus žmogaus formavimesi; informacijos patikimumą. (Taip pat prašoma remiantis citata atsakyti į šį klausimą iš Fausto ir Vagnerio pozicijų).

5 min. pasidalinimui. Mokiniai pristato grupelėse prieitas išvadas.

Pamokos pabaiga. Padėkoti už darbą, už psichologinius ir filosofinius gabumus. Keliais sakiniais pakartoti ką darėme ir kokie buvo veiklų tikslai. Namų darbui: parašyti pastraipą, remiantis diskusijos tema „Ar mokslas daro žmogų laimingą?“

Priedas nr. 1

Vagnerio paveikslas:

„Kai ištisai namuos, prie knygų tūnai,
Tiktai šventadieniais gali šį tą išvyst“

„Atleiskite, bet kaip yra puiku
Nugrimzt į dvasią praeities laikų,
Išvysti, ko išminčiai andai siekė
Ir kaip toli mes pažengėm į priekį.“

„Tačiau žmogus! Visatos begalybė!
Juk paslaptis šitas pažinti reikia!“

„Į mokslus kibus su aistra, sunku sustoti:
Nors daug žinau, bet viską norisi žinoti.“

(Faustas apie Vagnerį)
„Užsispyrimo tas keistuolis neprisinga.
Į šlamšto krūvą godžiai įsiraus
Ir knisas, bene ras ką nors gudraus,
O randa kokį sliieką – ir laimingas!“

Fausto paveikslas:

„Ką sužinosiu iš gausybės knygų –
Kad žmonės žemėje kentėjo visados,
O laimė – retas prabangos dalykas?“

„Be jausmo visos pastangos bevaisės –
Jeigu neplaukia žodžiai iš širdies.“

„Nuo praeities laikų, brangus kolega,
Ne mums nuplėšti antspaudus septynis;
Tai, ką laikų dvasia jūs laikot esant,
Tereiškia tik pačių rašeivų dvasią,
Kur tie laikai kaip nytys susipynę.
Ir ko ten tik prinarpliota nėra!“

„O viltys, polėkia, užsimojimai platūs,
Turiu juos tramdyt ar paklust? Kas atsakys?“

„Beprasmis turtas lyg našta bjauri;
Naudokis tuo, ką mirksnis duoda!“

Priedas nr. 2

ASMENYBĖS TIPO TESTAS „FAUSTAS AR VAGNERIS?“

- Išgirdus naują temą, pagal kurią turėsi rašyti samprotavimo rašinį:
 - Pamanai, kad tai – laiko švaistymas
 - Pajunti norą atlikti užduotį, nes rašymas – galimybė pažinti save
 - Noro nėra, tačiau supranti, kad mokslas – vertybė
- Gyvenime labiau vadovaujiesi:
 - Jausmu
 - Protu
 - Abu savu laiku
- Laisvalaikiu labiau rinktumėsi:
 - Smagias vakarones, pilnas, kaip sakytų SEL'as, *garso ir šviesų* :)
 - Ramų poilsį: knygų skaitymą ar dokumentinių filmų peržiūras
 - Pagal nuotaiką
- Tave atitinkantis požiūris į žmogaus galimybes:
 - Žmogus – ribota būtybė, todėl reikia tenkintis tuo, ką turi
 - Žmogaus galimybės beribės! Kaip nuostabu yra nepaliojama tobulėti!
 - Priklauso nuo motyvacijos, o ši – tai būna, tai ne.
- Kai kažkas analizuoja, filosofuoja, diskutuoja tave apima mintys:
 - Kiek daug kalbų, o nieko naujo... Noriu kažko daugiau! Tik dar nežinau ko.
 - Kaip gražu, kai kažkas moka įdomiai pasakoti. Pasidomėsiu tuo daugiau.
 - Nežinau, kur tos diskusijos veda, bet, manau, jos yra reikalingos.
- Gavai laišką su pasiūlymu penkerius metus studijuoti geriausiame Amerikos universitete. Savo laišku atsakai:
 - Ar gyvenimas ne per trumpas, jog šitiek laiko skirtum gilinimuisi į žinias...?
 - Vaje, kaip malonu! Nekantrauju išbandyti modernias ir naujoviškas studijas
 - Jūsų pasiūlymas įdomus, tačiau turiu dar pamąstyti, ko pats noriu

ATSAKYMAI

Daugiausiai A: **TU – FAUSTAS!** *Esi labai įdomi asmenybė. Gyvybingumas – vienas iš svarbiausių tavo bruožų. Tau svarbu, jog gyvenimas būtų įdomus ir turiningas. Ne visada sutinki su nusistovėjusiomis taisyklėmis. Dažnai svarstai, ar tai, ką kiti sako esant vertybėmis, išties jomis yra? Viską nori patikrinti savo kailiu, o ne gilintis į teorijas. Turi daug troškimų, tačiau ne visada žinai, ko išties norisi. Gali būti, kad kartais pajunti vidinę tuštumą. Tačiau baimintis nėra ko, nes tavo veržlumas nepaliks tavęs vietoje. Esi amžinas keliautojas.*

Daugiausiai B: **TU – VAGNERIS!** *Kaip įdomu būtų pabendrauti su tavimi! Žinai labai daug, nes turi daug vidinės motyvacijos pažinti pasaulį ir tobulėti. Manai, kad žmonių tobulėjimui nėra ribų ir tai tave labai džiugina. Gyvenimas – tarsi apstybė, kurią gali tiesiog samčiais semti. Gali*

būti, kad pajunti abejones dėl kelio, kuriuo eini. Tai gali nutikti dėl to, kad kartais pastebi kitus žmones, gyvenančius spalvingą, aistrų pilną gyvenimą. Tačiau nenusivilk, nes jei kartais tavo gyvenimas pasirodo per ramus – prisimink, kiek visko telpa tavo vidiniame pasaulyje.

Daugiausiai C: **TAVYJE IR FAUSTO, IR VAGNERIO TIPAS!** *Esi labai įvairiapusė ir įdomi asmenybė. Tavyje dera ir protas, ir jausmas. Šių elementų buvimas drauge gali reikšti tavo harmoningumą. Vertini žinias, laikaisi savų vertybinių nuostatų. Tai pajvairini ir kasdieniais džiaugsmais: bendravimu su kitais žmonėmis, mėgstamomis veiklomis, gamtos grožiu ir pan. Su tavimi gera pakalbėti, nes turi tiek teorinės, tiek praktinės patirties. Gali būti, kad kartais norėtum stipriau pakrypti kažkuria linkme: gal geriau mokytis, gal, kaip tik, viską mesti ir keliauti po pasaulį? Toks vidinis konfliktas gali vis pasikartoti, bet tai galimybė atrasti, kas išties esi ar norėtum būti.*